

~~№ 93~~
~~Л. Грозман~~
36

Тр. Квітка-Основ'яненко.

69

Пархимове скідання. ===

Підбрехач. =====

На пущах—як зав'язано.

з життєписом і портретом автора.

взд.

ТІФЛИСЬКИЙ ІМПЕРІАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МОНІТОРИНГОВА

ціна 4 коп.

К. П. Г. В.

Л. Грозман, Фед.-Володимирська 48.

1912.

НБ ОНУ імені І. Мечникова

~~82179-3~~

~~64~~

Тр. Квітка-Оснoв'яненко.

Пархимове Снідання. =====

Підбрехач. =====

На пущанья—як зав'язано.

З життєписом і портретом автора.

БІБЛІОТЕКА

Україна

Ім'я

Григорій Квітка.

Квітка, Григорій Федорович, син діди́ча, на світ народився 18 листопада року 1778 в с. Основі біля Харькова. Замолоду лічився на військовій службі, а потім кілька років прожив послушником у Куряжинському монастирі. Вернувшись з монастиря в Основу, Квітка пильно заходився вчитись сам та й освітою других клопотався, подавши думку засновати в Харкові інститут дівочий та допомагаючи йому з власної кишені; його заходами

К И Ї В.
Друкарня А. І. Гросмана, Вел.-Володимирська 48.
1912.

К

піднято і театр у Харкові. На ниву письменства виступив Квітка р. 1812 в журналі „Українській Вѣстникъ“; був р. 1816 співредактором його і писав тут, а також і по інших виданнях під прибраним іменям Фалалея Повитухина; але за рік Харківське дворянство обібрало його за повітового маршалка і він залишив на деякий час літературну працю. До неї знову вернувся він переогодом і р. 1831 надруковав свою комедію „Шельменко волосний писарь“. Українські оповідання Квітки першим разом видано в Москві р. 1834 окремою книжкою з назвою: „Малоросійскія повѣсти разсказываемыя Грицкомъ Основ'яненкомъ“. Ставши председателем Харківської Уголовної палати, Квітка не покидав працювати і в українській, і в російській літературі. Помер 8 августа р. 1843, в Харкові.

Творами Квітки починається українська художественна проза; велика заслуга його не тільки в українському, а й у всесвітньому письменстві, що він чи не перший почав оповідати прихильно в повістях своїх про життя селянського люду і тим положив початок справжньої народної повісти.

(„Вік“)

Пархимове снідання.

Не було її на усій слободі дурнішого, як Пархим Шеревертень. А й слобода не мала була! Опріч, що по неділям віходилися баби з слободи та з близчих хуторів, її приносили на продаж і маслечко, й сметанку, і яблук, й буханців, і соли товченої і усякого такого товару; а то ще двічі на год були й ярмарки у тій слободі: одна об теплому Олексію, а друга об перших Парасках. Й чого-то на тих ярмарках не було? Аж з самого города приїздив крамарь з залізними гвіздочками, кому знаєте, треба чоботи підбити. Та бував і кушечь з добрим товаром: з хвигами та з родзинками й з синім камінцем. А вже циганів, от-тих коноводів, мошенників, що обдурюють народ, так і не розминешся!

Обманув, украв, обміняв личко на ремі-
пець, та й дальш. *дс м*

Так через такі ярмарки се вже не
слобода звалася, а містечко. Й скільки
там ни було народу, що там жили, й на
ярмарки наїздили, не було дурнішого,
як я кажу, Пархима Шеревертня.

Еге! Дурний собі, та таки оженився,
знайшов собі жінку. Пожалуї, багатень-
кий-бо був; а через таку благодать, дів-
чата недуже дивлються, чи хороший, чи
поганий; чи розумний, чи придурковатий;
аби у кишені повно було. Ось і тут
такички. Тільки задумав жениться наш
Пархим, як-раз і вискочила за нього
дівка бойка: сама й посватала себе за
нього, сама й весіллям орудовала, і, як
хотіла, так і вправилась.

Вона була попереду наймичкою у
городі, по кушнях, так знала усякїї по-
рядки й світу побачила. А якось-то по-
вернулася у свою слободу, бачить, що
Пархим, zostавшись після батька сам
собі господарь, не зна нічого й не вмє
кінців ні у чому звести, а худобини до

гаспида! Вона й підїзла до нього з
своїми теревенями, а завтра вже і руш-
ники подавала, а у неділеньку і весілля
відбули!

Люде дивувалися: „Чи не навїжена
сяя Настуся (так її звали), що йде при-
тьмом за дурня, за Пархима Шере-
вертня?“ А вона собі й байдуже! „Нехай,
каже, що хочуть, говорять, а я своє
робитиму!“

Та й принялася-ж добре! Усе по-
прибірала до своїх рук. Чоловікові, коли
дасть-коли добре пообідати, то-то йому
й празник; а не те, так частісенько
окроме сухого хліба через цілісенький
день нічого не побачить.

Одежа на йому аби-яка, сорочка
розхрістана, чоботи порвані, а частіш і
зовсім босий. Пика невмита, борода не-
голена... і таки з-разу можна було бачити,
що він є.

Сама-ж? так ну! Виряжена неначе
міщанка. Свекрушині і плаhti, і очішки,
і наміста одвічають по усяк день! Ласо
їсть, на м'якому спить, і така виходи-

лась, що молодиця хоч куди! А зубата була! Вже незаідайся з нею ніхто. Тільки зачеші її, так разом як залящить, затріщить, загомонить, перекоренить і батька, її матір, і увесь рід, і таких прикладок поприклада, що її не додумаєшся, відкіля вона усього набралася? І вже її ні-за-що не переговориш. Як вода, бува, греблю прорвавши, її біжить, і шумить, і реве, і клекоче; так і Настуся, як з ким зчешиться. Вже-пак не дурно стільки прожила у городі.

Швидко стали знати її і проїзжі. І купець, і панич, і крамарь, і ремесний, і школяр, як тільки їдуть через слободу, то вже неодмінно її зайдуть до Настусі. І хоч-би як ще заранні було, що можна-б було верстов з десяток в'їхати—ні, і не кажи: зостануться ночувати, хоч як. Та уміла-ж усіх привадити до себе. Кушцеві зараз чайничок настановить,—а усе мала у себе; простому народу доброго борщу з салом постановить; паничеві молошної каші подасть; старенькі папи не заїздили до неї; зараз

скаже: „не приймаю нікого“. Та так участвує усіх, що довго згадують Настусю.

А чоловікові її, Пархиму, то не було добра, а як зайдуть постояльці, так йому зовсім халепа! Знай, жінка посила його по усій слободі: біжи туди, достань того, принеси те. Набігається лебедаха, утомиться, засапається, дума у ночі відпочити. Так куди-ж! Жінка протурить його до постояльцевих коней: „і сіна підкладай, і дивись щоб безперестанно їли, і щоб хто коней не вкрав, стережи і не відходь від них; а у хату і не думай забіратись; не смій і носа показати“. То Пархим було її слуха жінки; ходить коло постояльцевих коней, і тільки чує, як у хаті чарки брязчать, миски, цокотять, і хазяйка з постояльцями щебече, та не у лайку і не у спор. В них усе йде до ладу.

А Пархим ходить, та голодний дрижаки їсть по холодній зорі, не маючи у віщо і одягтись!...

Тернів таки багато, сердега, від такої жінки!

Як діла нема дома, піде було блукати по селу. Вже й знали усі, що він тершить дома від жінки! Хто було закликає, нагодує його, хто й до-дому палянички, або грудку кашки дасть... Й Пархим, де було вздрить, що люде чого-небудь зійшлися, то й він тутечка. Слуха собі готового, а вже свого, не питає. Наслухався, скільки йому треба, і пішов. Й то з него.

Сидючи раз з людьми біля волосного правління, слухав де-чого багато; і про те далі стали розказувати, як жінки своїх чоловіків обдурюють. А що найгірше, як почне жінка вередувати забавляючи або нового очіпка, або яловичини, чи усякої ласощи; або часом грошей забавляючи. Й стогне вона, й недужа; і нізнають-що говорить, і буцім що їй представляється, й чоловіка гонить з очей, і лає його на усі заставки. І таку волю через вередування возьме, що бідному чоловікові й підступити до неї не можна. Ходить, сердешний, по снігах, руки ломить та вбивається за бідною жінкою! Тут

вже й знахурка поспіла. І що-то! чого не робить, чого не діє; і підкурює, й шепче, й вмива, й злизує; нічого не лекша!

Чоловік аж до ніг до знахурки припада та просить: „Титусю! ослобони жінку від біди! Цілий год матіррю зватиму; що хоч заплачу, тільки порятуй її!“

— Але! вже-б я рада їй допомогти, каже знахурка: „Так що-ж, коли дано, та ще й уміючи. Се, чоловіче, дала твоїй жінці удова, що може і ти її знаєш...“

„Та як-же? Знаю, знаю. Ще вона й дівкою була, так було...“

— Та так-же, так. Се вона хоче звести твою жінку, щоб опісля самій за тебе вийти.

„А щоб вона не дждала! Я вже лучче возьму Хвенну, ось-що за Терешком Бульбахом, коли овдовіє, а її не хочу“.

— Так бач, не знаю, чим і ослобонити твою жінку!

„Та вже чим хоч, а тільки зведи її, я кошту не пожалію; бо як вмре, так самій похорон більш буде коштувати, чим ліки“.

— Так хіба ось-що зробимо: купи лишень їй кав'яру солоного, та булочку; нехай вона поїсть. А як після цього захочеться їй пити, так ти їй купи ось-муху шива; нехай п'є, скільки хоче. А далі вже, щоб не гірко було після шива, так купи їй медяничків, родзинків, чорносливу. Нехай наїдається добре, поки аж зпотіє. Та тоді вже будемо прислухатися, чого вона з немоці забажа, та швидче їй і купиш, щоб лихо прогнати.

Сердега-чоловік усього того накупить; наїється жінка, нап'ється, та й почне кричати: „Ой, пробі! Очіпка хочу! Очіпка по вишневій землі з зеленими розводами!.. Пробі! такого хочу, як і на дячисі!..“

— Та купи, Охрime; купи мерщій! Бач чого лихоманка забажала? Поставляй їй усе, а то щоб до вечора не вмерла.

Побіг Охрим, купив, подає жінці... Тут лихоманка, як побачить очіпок, та так зтрясне болящу, що насилу улежить; а далі й почне стогнати та охати й

ледве каже: „Коли-б ще мені... тепер... та п'ять кіп... то-б я і встала!...“

Тут жінка стогне та бажа; а тут знахурка нападається, щоб давав мерщій, щоб лихоманка, гроші побачивши, зовсім відійшла від неї. Нічого Охримові робити! Виймає з кишені гроші, лічить п'ять кіп, та усе-ж то новими п'ятаками! Кладає біля жінки... Жінка стогнучи бере без ліки... Загарбала усі й вже і встала, й пішла поратись і сюди й туди..... і ще до вечора разів тричі з чоловіком полаялась.

От-такі-то вередливі жінки у бідних, сердешних, простих людей! Добре панам жити, що в них жінки й не сміють, й не зуміють так вередувати! У них жінки перед чоловіками, як по струночці ходять і проти чоловікової волі ні у чім ничирк!

Про таке жіноче вередування слухав наш Пархим, та й узяв собі на розум; та йдучи до-дому й каже сам собі „Не я-ж буду, щоб я не зробив по сво-

ему! Вистачай, жінко, кат бив-би твою матір! Вистачай усе!...“

Як прийшов до-дому, зараз і почав стогнати на всю хату і пробірається, щоб-то лізти на щіч.....

„А якого гаспида ти там стогнеш?“ пита його Настуся, дивуючись, що й дурень та осміляється без спросу лізти на щіч.

— Але!... гаспида!... Коли-ж я недуж!... І у груди коле і у бік штрика, і у спину шшига, і на пошерек не підіймуся.....

„Та що се тобі сталося?“

— Але, що!... Незнаєш?... вередую.

„Що..... що таке?...“

— Вередую, кажу тобі. Хіба не знаєш вередування? Се вапа жіноча натура на мене напала.

„Ось я тобі дам!... Ще й він вередувати! Устань, кажу тобі. Коли тебе напала жіночка натура, то я візьму чоловічу натуру, та тут тебе так відвередую, що ти й гадки не матимеш!“

— Я таки й то гадки не маю, та лежу собі, та усе вередую собі.

„О, щоб тебе із твоїми вигадками! І сміх і лихо з дурнем! Скажи-ж мені на милость: чого таки ти вередуєш?“

— Так. Вередую та й вередую. Ласощів хочу! Ой, хочу ласощів!... й поти все вередуватиму, аж поки купиш ласощів.

„А рожна не хоч? А трясьці та болячки?“

— Не хочу сього нічого. Мені дай ласощів, то я й перестану вередувати. А не даси, то я і вмру, справді вмру.

„Та пропадай, вража личино! Коли-б вже й давно счез!“

— Так не пропаду-бо, поки не довередуюсь до свого! Ой, вередую! Ой, лишечко, ласощів хочу!...

„Та яких тобі ласощів? Зроби ласку, не кричи; сусіди почують, ще більш сміятимуться; скажуть, що ти зовсім одурів“.

— Та й кричатиму, і одурію, і вмру тобі, поки ласощів не купиш.

„Та яких-же, кажи мерщій: запхну тобі пельку, щоб не кричав“.

— І роздінків куши, і рогозу куши, і горохвяничків..... і кавяру..... й пасьльону.... й усього ласого.....

„Бач, чого напередував? Се-б то, я покинула все, та пішла на ярмарок усього йому купувати! А дзуськи не хочеш?“

— Я й дзуськи і трясьці твоєї не хочу; мені куши тих ласощів, що я, вередуючи, хочу.

„Захотілося гирі проти-ночі кисничка! От-се так і побіжу, як—ген—кушці в'їзжають на двір. Геть, кажу тобі з печі! Вибірайся з хати. Не знаєш, що при чужих людях тобі неможна тут бути“.

— Знаю я, голубочко, усе! Ти думаєш, я нічого не знаю? Ні, я усе знаю. Тим-то й почав вередувати, що я де-що знаю. От бач, і не устану, й не піду з хати, хоч тут що приїзжі робитимуть. Не устану та й не устану. Бач, вередую, поки даси ласощів. А там ще й грошей забажаю.

„Та на вже, цур тобі, й грошей, тільки втікай швидче з хати“. І дала йому три шаги, знаючи, що він ліків не знає.

— Мені треба сім кіп!

Одначе узяв гроші, перекидував їх в руці, перекидував, далі устає й каже: „Ну, так і є!“ Ухопив мершій шапку та навіткача з хати: і пішов, сміючись, та думаючи собі: От-так ти жіпку провчи! Тямитиме мене довго“.

Пішов-же наш Пархим по ярмарку й не журиться ні про що. Гроші є, тепер думає, чого-б тільки накупити? От і думає. „Свити у мене кат-ма! Не знаю, чи синього сукна узяти, чи хоч і сірого, та тільки доброго, мильного? та вибіратиму довжелезну та широку!.... Або, ось й чоботи у мене роти пороззявляли, їсти просять; так може чоботи лучче? І правда: шкапові куплю з довгими холявами, з підковами, а дьоготь так щоб і тік!.... Цур дурня тобі, пане Пархиме“ (се усе сам собі каже) „та масла грудка на прикуску. Чи не дурний-же ти справді?“

якого гаспида ти будеш тратитись? Одежу й чоботи нехай тобі жінка постачить, а ти сі гроши, що вивередував еси, проласуй на чім хочеш, чого душа забажа! От-ся річ до діла. Так і зроблю. Накушлю усього, що побачу, та й наймся, щоб аж з душі перло!... Чого-б же то накушити?.... Е, ген сластьони; подавай їх сюди!....“

От і підійшов до сластьонниці... що за гарно дивлються на голодного Пархима!.... і так і шкварчать у олійці!....

„Подавай сластьона!“ гукнув Пархим на жінку, що їх тут прягла.

— А на скільки тобі треба? питається вона.

„Подавай усі!“, — аж кричить уже Пархим, взявшись у боки.

— Та тут, дядюшка, як увесь товар візьмеш, так його буде на шість золотих.

— Увесь, увесь беру! на гроши.“
Та й тиче їй один шаг.

— Та що се ти мені даєш? Се на-сміх, чи що? Ти давай більш, давай усі сорок алтин.

„Як-же я дам усі? От-се я наймся, так й пити захочеться. Так от-се друтий на збитень, а се ще, піду до москаля, та родзинків накушлю.....“

— Так ти бачу, такий? Геть-же від лавки, не мішай людям у мене товар розбирати. Сих грошей трохи; або давай усі, або геть собі!....

Пішов сердега дальш, чуприну чухаючи, й каже собі: „Вража баба скупа! Та дарма! Я й стовщів наймся“.

Підійшов до москаля з стовщами. Так що-ж-бо? Дає москаль за його гроші тільки три стовщі!....

„Цур і йому! Який дорогий? Не вмру без них, знайду ще чого смачнішого!.....“

І пішов по базару витрішків їсти! Й що-то: що вздрить, те й купив-би. Та не дума одно-двоє купити: ні давай усе! а грошей кат-ма! Тільки три шаги й є!

Ходив наш Пархим, ходив по базару! вибірав, прицінявся, — усе дорого: не по його грошах!... Вже він і гречаники, й горохвяники, і млинці, й буханці, й

пиріжки торгував; кидався й на мочені кислці, і на калені горіхи і на медяники.... Так вражі поде потрошки дають за його гроші. Що йому з одного, або з трьох: йому давай усе, багато наклади йому, так-так!

Ходив він, ходив, аж остило!.... Бачить, жінка продає якісь корінці, й усяк хто йде, то й купує тих корінців, і вже купка невелика зостається.....

„От-же щоб не впустити товару!“ сказав Пархим і підбіг до жінки й пита: „А скільки тобі, молодице, за твій товар?“

— А покажи-лишень, скільки в тебе грошей?—спиталася молодиця.

Пархим виїняв свою суму на долоню й брязка перед молодицею.....

— Добре, дядюшка! берить увесь товар. Кете гроші сюди.

„Увесь?“ пита Пархим і сам собі не вірить.

— Та увесь, увесь. Треба було вам денежку здачі дати, та пороздавала. Нехай за вас подам на бідність.

Зібралась молодиця й подалась дальше, щоб купець не роздумав, та не прикинув-би їй товару.....

А Пархим так зрадів, що нічого не бачить і не чує! Видимо-не-видимо накупив ласощів!.... Забіра у полу—не влізе; позашихував за пазуху, і вже останні насилу зібгав, та у жмені забрав; а сам усе приговорює: „Не кидай, Пархиме, нічого; не зоставляй, забірай усе: ти за сі ласощі гроші платив. А ти, бісова жінко! Не діждеш, щоб я тобі й лизнути дав! Ні! сам поїм усе“.

От і вибрав собі місце на горбику. Зняв свиту, розістлав, поскладував свій товар, позасукував рукава і сідаючи каже: „Ось, тепер, Пархиме Уласовичу, поснідаєш собі добре! Іж у волю; ніхто тобі не поміша..... Усе до останнього поїм; та так обрешаюсь, що може, через силу й до-дому дійду.....

Та з сим словом зхопив корінець, та..... кусь!..... жує, сердега!..... Тут жує, а тут у ніс так і шшига, і сльози з очей так і біжать..... Жує, жує і не проковтне. Далі утер сльози став віддихати, бо дух йому захоплює, і каже: „Бач, як за пресучою жінкою давно вже не ласовав, так ось ласощі і у горло не йдуть“.

Та знов стає їсти; то по три, то по чотирі корінці вже пха в рот, так що-ж-бо? Ні жувати, ні ковтати не можна; не йде у горло. Се-бо був хрін! Де-ж його можна їсти?

Лихо нашому Пархимові! Вже скільки він ни потрощив корінців, а купка ни трошки не позначилась. Вже аж не зміг сидіти, приліг, і за живіт береться...

Відпочине, відпочине, та знов за корінь, і чуб йому мокрий, і шку аж роздуло, губи порепались, а він силкується їсти...

„Та й до біса-ж я накупив сих ласощів!“ казав стогнучи та сльози втираючи Пархим. „Але їм-їм, і кінця не

видно. А сльози так і заливають!..... Аж очі рогом лізуть!..... Ох лишечко!..... Бачили чортові очі що купували; ікте-ж!

От з такого-то Пархимового свідання пішла меж людей і приговорка.

Підбрехач.

Дуже недобре діло брехати! Брехнею, кажуть люде світ пройдеш та назад не вернешся. Брехун собі ворог і людям зло робить. Усякий зна сю правду, одначе усяк бреше. Не на-рівно. Один бреше на усі заставки; инший бреше по трошки, оглядаючись; а усе недобре діло брехати. Хоч ти на пів-пальця збрешеш, а лиха наробиш на весь вік. Оглядіться лишень круг нас, на кого карлючка закарлючиться? От-той як сватався, так казав, що в нього дві слободи й грошей повні комори і одурив дівчину; пійшла за нього, та й плачеться по-увесь вік: бо не тільки нічим содержуватися з діточками, та глядять лишень, чи є що кусати! Другий позичає гроші, божиться: через год, каже, віддам; а год мнув,—не тільки рост,

та й исте пропало! инший каже: давайте попереду грошики: я вам мудрих книжок понашисую. Грошики зчистив: а за книжками хоч і не приходьте. „Дур дурнів“—каже,—„одурив вас, буде з мене, слухайте, ось вам кумедії...“ Та як усе розказувати, як хто й коли збрехав, так й до-світа не перекажеш їх. Ми тільки подумаймо об тім, що недобре діло брехати: недобре для себе; а другому такого наробиш, що й ни відчитаеш нічим! Ось слухайте.

Просив Пархим Остапа, щоб пішов за нього старостою до Хиврі; Хивря була дівка годяща; була хазяйка, роботяща; мала й худобинку; а Пархим теж нарубок голінний, хоч куди. Остап—нічого робити, каже: „Добре, піду, аби-б товариша знайти“.

Зустрівся з Самійлом.

„Зроби милость, Петровичу Самійло“, каже Остап: йди зо мною підбрехачем за Пархима до Хиврі.

— Та чи зумію лишень? каже Самійло. З роду не був у сім ділі!

„Та воно не трудно“, каже Остап: „я буду починати брехати, а ти підбріхуй; звісно, як старости брешуть про парубка, за кого сватають; а без брехні вже неможна! Я збрешу на палець, а ти підбрехуй ній цілий лікоть; то й закінчимо діло, зач'ємо могоричі: а молоді опісля нехай живуть, як знають!“

— „Добре, Остапе! зумію, піду добуду паличку й зайду за тобою“, — сказав Самійло їй потяг до дому.

Зібралися старости, як слід узяли хліб святий під плече, палички у руки, пішли до Хиврі.

Увійшовши в хату помолилися, хазяїну поклонилися й почали казати законній речі про порошу, про князя, про куницю, — й звели на красну дівицю.

Добре усе. Старі Хивріни усе слухають; далі почали розпитувати, що є у молодого?

„Та у нього чимало є чого“, каже перший староста.

— Де то чимало? каже підбрехач. У нього усього є багацько.

„Є й волики“.

— Та які волики? таки настоящі воли.

„Є й овечата“, почина перший староста.

— Та які овечата? таки настоящі вівці! підбрехує Самійло.

„Є й хатина“.

— Та яка хатина? настояща хата, новісенька, просторна

„Й у господарстві недуже кому дає волі“.

— Та таки й нікому. Сам усим орудує, і що хоче, те й робить.

Хивріни старі аж плямгають, що таке добро достанеться їх дочці; та й почали питати, хто именно парубок.

„От коли знаєте, Пархим“, сказав Остап.

— Терешкович, Понура, договорив Самійло.

„Е! се-б-то той кривий на ногу?“ спитала мати Хивріна.

„Та він так трошки храма, на одну ногу“ сказав перший староста.

— Де-то храма? й не на одну, а він і обома нездужа ходити!— підправив підбрехач.

„Та трохи чи не косий?“— пита батько Ховрин.

— Та так, косенький на одно око,— каже староста.

„Де-то-вже на одно? і не косенький овсі; він і обома нічого не бачить!“ доповнив підбрехач.

— Та він щось горілку часто вжива? питається батько.

„Так, вище по трошку, коли-та-коли“, каже Остап.

— Де-то-вже, коли-та-коли? таки по-усяк день; і таки не потрошку, а п'є, поки звалиться.

„Та, кажуть щось-там нашкодив, так чи не буде йому біди?“ дошитується батько.

— Яка-там біда? Може провчать трошки— сказав староста.

„Як-то можна трошки? Його таки гарно кат кнутом пошб'є, та й на Сибір зошлють“,— закінчав підбрехач.

Після такої розмови, що батькові та матері Хивріним робити? Випроводили нечесттю старостів й троха чи й непозивали ще за бешкет, що за такого жениха приходили сватати їх дочку. А на парубка пустили славу, що й по-вік не збув!

Дуже недобре діло брехати!

ар-се

На пуцання як зав'язано.

Діждалися пуцання на піст. Хома їй каже жінці „Гляди-ж, Кулино! Нагодуй мене так, щоб через цілісенський піст не захотілося мені їсти“.

— Та добре-ж, добре. Їж тільки на здорор'я, а то придбала усього,— сказала Кулина й постановила перед ним макітру вареників та повнісеньку миску млинців. Учистив Хома як раз, маслечком поливаючи та у сметану обмокуючи.

Зібрала Кулина саме чареп'я, й постановила обідати: борщ з сулою мудрий, сметанкою засмажений; каша тобішпояна так і плава у маслечку; локшина у молоці, галушечки на яечках, та те-ж з молоком; тараня у маслечку напружена, та молошної каші пів-макі-

три; тільки й усього. Аж повискромажував усе сердешний Хома, та на потуху—пів-глека молока, та й сів і дріма.

Ще негарзд й прочунав, вже й полуднувати пора. Тут і вродилася каша до молока; гречаники гарячі до маслечка; уписав їх Хома самотужки аж зо-три та добрав п'ятірко рибок тарані у маслі шкварчатих.

„Що-ж? недалеко вже й до вечора. Будемо підвечіркувати“. Так сказав Хома, ледве дух переводючи.

Мисочку млинців, та буханців зодва у сметанку обмокуючи, от чоловікові й буде. „Нехай“,— каже: „ще повечеряю чого-небудь“.

Упорався Хома із вечерою; доволік усе, що постановила жінка й борцику, й каші, й рибки, і млинців і буханців; а далі тирить і вареників макітру і, що як кулак пливають у маслі. Сопе Хома, дотрощує їх, та вже спочиваючи. Розперезався, силкується... от-от і дно видно, та бачить, що лихо, от здихнувши їй каже:

„Що се, жінко, зо мною сталося?
Що-сь недоїм“.

— Ох мені лихо! Чи не з очей?“

„Ні!“ ледве промовив, тяжко дихаючи, сердешний Хома: „Бачу, на пушання—як зав'язано!“

ПР.
1953

398189

244

50v.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова